

PEST. I. félv.

19. szám.

Május 10. 1866.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Előfizetési ár: helyben félévre 1 forint 31 kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egyszeri fölvetéleért 1 frt, tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt, ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítatik.

Pauer János.

A név szerint országszerte ismeretes férfiú szül. 1814-iki aug. hó első napján, Pestmegyében kebeleztet R á c z k e v e szabadalmazott mezővárosában tisztes polgári szülőktől. Atyjának kora halála után gyermekéveit nagyobb részét Székesfehérvárott töltötte, ahol is 1825—1832-ig a zirczisterci tanárok gondos vezérlése alatt elemi s latin iskoláit kitünő sikerrel végzé. Mint serdülő gyermek már nagy vonalozással viseltetett az ép akkor lendületnek indult magyar irodalom iránt. Kisfaludy, Vörösmarty, Dugonics és Gvadányi munkái, nekülönben a „Tudományos Gyűjtemény“-nek havonként megjelent füzetei, általán az akkori hírlapok kedves olvasmányai valának; de S i m o n y i Pál székesfehérvári nagyprépost pártfogása- és jótékonyágában részesülvén, ki szintén igen tudományos pap volt, ennek oldala mellett alkalmá vala az ó és újabb irodalomnak egyéb becses munkáival is megismerkednie,

mi a lángoló ifju kebelre döntő befolyással volt. Már mint 5-ik osztályu tanuló, Szegh Pál tanára által ösztönözve, két terjedelmes s jól sikerült beszédet készített: „IV. Béla futásáról“, mely nyilvánosan is elszavaltatott, és „A mohácsi veszély“-ről, mely a tanulóársak kéré-

sére többször felolvastaték nyilvánosan. E méltánylat serkentésül szolgált hasonló igyekezetre, mert az ifju kebel, tanítójának bánásmódja s igyekezeteinek csupán szóbeli méltánylása által is hathatós ösztönt, sőt sokszor egész életére szolgáló szerencsésebb irányt nyer, míg

ellenkező esetben a gazdagabb szellemi kifejléssel kecsgetető lelki erő is elsatnyulhat. A költészet-osztályban több alkalmi s más kisebb verszeteket készített, melyek közül némelyeket Simonyi Pál, nagyprépost utasítása szerint a „Társalkodó“ hasábjainak küldött meg kiadás végett. A bölcsészeti tanulmányokat a pesti kir. egyetemen végezte; ez iskolai pályája alatt (1833—1834.) néhány alkalmi verszetet készített, melyeket Galvácsyval a „Hazai és külföldi tudósítások“ akkori szerkesztőjével a „Hasznos mulatságok“-ban leendő kiadás végett közölt. Horatius ódáiból némelyeket hősköteményekben magyarra fordított. Ezek voltak P a u e r nek

zsenge kísérletei az irodalom terén.

Bölcsészeti pályája szerencsés befejeztével, 1834-ben Horváth János székesfehérvári püspök által a megye növendékei közé vétetvén fel, ugyanott végzé a négy évig tartó hittudományi tanfolyamot is. Szünnap-

jaiban hasznos időtöltésül Hein epigrammai gyűjteményének („Anthologia Epigrammatum Latinorum recentioris aevi.“ Bécs, 1816.) egy részét magyarra fordítá.

1838-ki aug. 18-én báró Barkóczy László püspök által fölszenteltetvén, még az napon Csákvárra küldetett segédlelkézi állomását elfoglalandó, mely állomáson három évet töltött a legdicséretesebb buzgósággal, s ez idő alatt fordítá Pariseknek „Religion der Unmündigen“ ezimű jeles s külföldön több kiadást is nyert munkáját. Ugyanekkor, — alkalma levén Lezso András esperes- és csákvári plebánossal az esperesi kerületben tartott iskolai látogatásokon jelen lenni s tapasztalni a falusi iskoláknak sok tekintetben még igen nyomorult helyzetét és szomorú sorsát — írta: a „Falusi iskolákról“ szóló értekezését, mely a „Jelenkor“ melléklapjában, a „Társalkodó“ 27-28-dik számaiban meg is jelent. 1841-ben írta a „Népnek valláserkölesi neveléséről“ tárgyaló értekezését, melyre alkalmat nyújtott a megyei hivatal által az egyházi tudományok hőkeblü pártfogója, ki az értekezés átolvastával annak homlokára igen-igen kedvező bírálatot írt és megelégedését nyilvánítá, mi a fiatal íróra édes ösztönül szolgált.

1841-ben Pauer már oly hirre emelkedett az irodalmi téren, hogy Szaniszló Ferencz ez. püspök a „Religio és Nevelés“ magyar, és „Fasciculi Ecclesiastico-Litterarii“ ezimű latin folyóirat szerkesztőségéhez hívta meg segédül, a hova is őt okt. 6-kán megyei püspöke hivatalosan bocsátotta el, mely pályáját az említett hó 15-én meg is kezdte, s azt még Somogyi Károly szerkesztősége alatt is dicséretesen folytatta. Ez időközben több értekezés, fordítás, könyvismertetés és bírálat is jelent meg az említett lapokban Pauertól, majd névaláírással, majd a nélkül. Ilyenek: „Hunyadi János végórája“; „Leviczky Mihály lemergi egy. gör. érsek pásztori körlevele“ (fordítás), Szvorényi Mihály hátrahagyott kézírata után „Merita catholici Regni Hungariae Cleri“ megjelent munkának folytatása; „Sz. Ágoston ereklyéinek Hippóba vitele“; „Nevelés tudományos intézeteink története, a magyar első századoktól korunkig“ 12 cikkben. Mely utóbbi tárgyalások első cikkei. különösen Mátyás király koráig azonnal megjelenésük után, rövidítve s a jegyzetek kihagyásával német nyelvre is áttétettek, s a „Pester Tageblatt“ 1843-ik évi 98—108. számaiban megjelentek; „Hazánk szent koronája s annak eredete“ 1844.; „Hetényi állításainak czáfolataul“ négy cikkben, mely munka a sokfelől nyilatkozó helyeslések által nagyon magasztaltatott. „Téritői és bibliai társulatokról.“ Továbbá írta: „A Margit-szigeti apácza kolostor rövid történelmét“; közölte az egri török basának 1681-ben kelt magyar oklevelét, némi jegyzetekkel kísérvén azt a „Nemzeti Ujság“ 2. számában 1843. „Az egyházi litteraturai lap“ 6. kötetében pedig több könyvismertetése és bírálata foglaltatik.

A szerkesztőségnél töltött három év után, sok szép újabb ismeretekkel gazdagodva jött vissza a fiatal pap, mert úgy kívánták ezt az egyházmegyei körülmények. Hogy pedig mennyire megbízott Pauerben püspöke, legjobban kitünik abból, hogy a még alig 30 éves ifjú áldozárt a püspöki papnövelde lelkügzagatójává nevezte, nemsokára rá pedig a hittudományok helyettes-

tanárává is, és még ugyanaz év nov. 28-án a szentszék bírájává. Ugyan az 1844-ik évben tüzte ki megfajtás végett a pesti k. egyetem, hittudományi kara: a magyar kath. clerusnak az egyháznevelés és oktatás körében, továbbá az írói, polgári s katonai tekintetben tett érdemeiről szóló pályakérdést; mely kérdésre felelt a derék Pauer is. és munkája: „Az egyházi rend érdeme Magyarország történetében, az Árpádok időszakától korunkig (Székesfehérvár, 1847. 518. l.) megkoszoroztaték. „A Székesfehérvárott fölfedezett kir. sirboltról“ pedig 1849-ben írta az igen kapós történelmi értekezését. (Magyar írók Ferenczy és Danielik Pest, 1856-ban 355—357. l.)

Az 1857-ki évben Pauer egészen új körben tűnik fel. Ekkor nevezetett az áldottlelkű, most már Istenben boldogult Farkas Imre, székesfehérvári püspökké; az akkori püspöki titkár is plebániát nyervén, — az új püspöknek új titkárra volt szüksége, — kit ezen a mily szép, ép oly fontos állomással megbízott. Hogy a boldogultnak szeméi Pauerra fognak esni, azt mindenki sejtette, a megyei papság ohajtotta, s midőn megtörtént, szívből üdvözölte a neki való és őt méltán megillető helyen. És a derék férfi, kit eddig egyéb tiszteli teendőin kívül kizárólagosan az irodalom terén láttunk mozogni s fáradozni, most egészen terhes és kényes titkári hivatalának s ez által meggyéjének élt, úgy hogy püspöke jobb kezének, a megyei papság pedig szeretett titkárnak nevezé; mert nyájas érintkezésével, szives közbenjárásával és igazán nagyrabecsült őszinteségével szegényt gazdagot, műveltet és műveletlen, szeretett paptárait s a világiakat egyaránt lekötölte maga iránt. De megjegyzendő, bármennyire elfoglalták a tudós papot az egyházmegyei ügyek a püspök oldala mellett, azért az ő kedvező terén, az irodalomban most sem maradt meddő; hogy egyebet elhallgassak, szépen tanuskodik erről a Danielik által kiadott „Emlék könyvbe“ ígatott, alapos tudománnyal írt értekezése, ezen ezim alatt: „Elméletek a szentek canonisatio-járól. (I. k. 151—165. l.)

S így épen nem lehet csodálni, hogy a lelkipásztorkodásban dicséretes buzgósággal működött, az irodalmi téren fényes nevet kivívott, a titkári állomáson pedig érdemeit sok tekintet- és irányban öregbítette Pauert, 1858-dik évben már a székeskáptalan tagjai közt szemléljük; mert ha valakiről, úgy róla méltán mondhatjuk: hogy nem személyi kegy, hanem munka, fáradalom, szép ismeretek, széles és alapos tudomány és általán a papot ékesítő erények viték ki neki férfikora legszebb éveiben e kiténő állást. Néhány évre rá szegszárdi apáttá is nevezetett, midőn ezelőtt több évvel már ő szentsége IX. Pius t. udvari pápai káplán-ságra méltatta.

1859-ben a magyar tudós társaság is figyelembe vevén az irodalom különféle ágaiban szerzett érdemeit, de különösen „Az egyházi rend érdeme Magyarország történetében“ ezimű pályakoszorozott munkáját, az érintett tudós társaság l. tagjává választá; mely év nov. 7-én székét is elfoglalván, ez alkalommal tartott történelmi nevezetességű beszédét „Ősök emléke“ ezim alatt Székes-Fehérvárt, 1860-dik évben nagy 8-rét. 6 iv ki nyomatta.

Nem hagyhatjuk továbbá említés nélkül ama jeles védíratot, melylyel a katolicismus érdekében a Krisztus 'Jézus istenségét tagadó Renan ellen a többi jeles bajnokok közt Pauer is sikra szállt: „Antigonus egy ismeretlen böles fölfödztetése. Egy kis jellemvonás Renan ismeretes munkájához.“ Annak idejében megjelent az „Idők Tanuja“ hasábjain, honnan lenyomatva, a katolicismusnak jelenleg egyik hős bajnoka, a fíradhatlan Lonkay által szerkesztett „Magyar védhangok Kr. és a kereszténység mellett, Renan ellen“ című könyv 198—219. lapjain foglal helyet, a méltán kitűnőnek czimzett védírat. — A csapás ugyancsak Renan egy idézete ellen van intézve, de mégis súlyos a vágás, melyet a gyakorlott kar a mily ügyesen ép oly halálosan mért kifent kardjával az istentagadóra. Hogy pedig ugyan e tárgyban, az említett évben, pünkösdi napján a székesegyházban tartott népszerű egyházi beszédét, melylyel annyi szívet megvigasztalt, annyi hitetlen okoskodót czáfolt meg, Jézus istenségét pedig oly világosan magyarázta meg s adta elő. — nyomtatásban még most sem bírjuk, azt csak sajnálni lehet.

Pauer iratait általában tisztaság, folyékonyság, csín, magyaros zamatú nyelv, világos előadás és éles logica, sajtászerűen jellemzik.

Mint ujonan kinevezett kanonok Pauer volt a székesfehérvári káptalan egyik procuratora is, az 1855-ki évben tartott esztergami tartományi zsinaton. Szintugy mint kanonok még egy darabig szeretett püspöke oldala mellett maradt; de később ráruháztatván újból a papnöveldei tanárság, mi által csak intézetünk nyert legtöbbet, szívesen folytatá és folytatja még maiglan is az egyháztörténelem- s a jogtudományokból az előadásokat.

Pauer, természetére a középnél jóval magasabb: vonzó külseje fiatalos arcczal, dusfekete hajzattal s nyílt magas homlokkal ékeskedik. Szellemi tulajdonit és lelki tehetségeit a haza és egyház oltárára tett mara-

dandó becsü munkáin kívül, legjobban ismerik, kiknek szerencsájök van vele többször érintkezhetni. Nyájas társalgását magasztalják a nagyok és barátai; szíves leereszkedését fínnen dicsérik az alacsony sorsuak is; segítségére készséges lelkületéről legtöbbet tudnának szólni a szegények, kiknek könyeit nyilván és titkon egyaránt törölgeti; erről tanuskodnak több rendbeli adakozásai, legtöbbször az Isten házaira. Nála még az a jó, régi magyar szokás sines kiküszöbölve, az okkalmóddal nyilatkozó helyes vendégszeretet. Az irodalomnak mint író, ki maga, saját tapasztalásából legjobban ismeri e röögös pályát, nagy pártolója. Szívesen ad felvilágosítást az őt kérdezőknek; utbaigazítást a sikamlósb kérdésekben és bonyolódottabb tárgyakban; lelkesíti, bátorítja s segíti azt irodalom terére lépni készülőket, általán az érintkezés vele oly előnyös, hogy fiatalabb pap soha sem találkozhatik vele a nélkül, hogy valamit ne tanulna; könyvtára pedig oly jeles, hogy magán embernél még különbet nem láttam.

Különbben a „Kath. Néplap“ szük keretéhez mért, s ez összesajtolt életrajzban nincs szükség nagy szavakra s keresett zománczu kifejezésekre. Mert ismerik Pauert egykori lelkiigazgatósága alá helyezett, most már nagyobbbrézt megyénk plebánosai, kik benne még mindig a jó, eszélyes és ügyestapintatu lelkiatyjokat; ismerik az újabb áldozárok, kik tudós tanárukat; ismerik a város hivei, kik a kitűnő buzgósgágu gyóntató-kanonok atyát tisztelik Pauerben; ismeri a magyar egyház s haza egyiránt, melyek elsőrangú tudósai közt méltán foglalja díszes helyét, miért is a fehérvári püspöki megye örömmel, tisztelettel, szeretettel és lelkesedéssel vallja Pauer ő nagyságát, székesegyházi kanonokot, a budai kerület főesperesét, Szegszárdról czimzett apátot, ő szentsége t. udvari káplánját és a magyar akademia tagját magáénak.

Pellet Ödön.

M i h á l y g a z d a.

— Életrépk. —

I.

„Áldja meg az Isten, te jól is tud mindent!
Be szépen prédikált, be szépen kért, intett! ...
Hej az ilyen papok mind megérdemelnék,
Hogy megaranyozná a száját, a nyelvét! — —“
Igy beszél magában Mihály gazda, midőn
Egy vasárnapreggel a t e m p l o m b ó l kijön,
S mélyen gondolkozván szavain a papnak,
A többi hivek közt hazafelé ballag.
Azt hinné az ember, hogy déczes bundája
Nehéz, azért lép oly ráérek módjára;
Vagy mert sima az út s attól fél hogy ... pedig
Azért lépdel biz' ő így, mert elmélkedik.
Sok gyönyörűt hallott ma I z s á k r ó l, kinek
Életét a máglyán az angyal menti meg;
S ki csak azért fektűt máglyára épen, mert
Atyja parancsával dacoskodni nem mert ...
Miből azután ő ezt okoskodta ki
— Bár nem mondta, csak a bajsza mozogta ki —:

Be nagy áldás is az engedelmes gyermek;
S be szomorú, kit az Isten rosszal ver meg!
És rábólintott a fejével egyuttal,
Mi annyit jelentett, hogy: csakugyan ugy van!
S a mint komolyan így bandákol, egyszer csak
Érzi, hogy ujjai közt a kilínesmadzag ...
Benyit ... s hogy szeméi elé akad fia
— Kiben a jóságnak eddig semmi, hia —
E gondolatok közt ugy megőrül neki,
Hogy majd felé szalad és majd — megöleli.

II.

„Ejnye, ejnye, hm, no! mégis esunya biz' az,
Egy suhanez legénytől ha csakugyan igaz ...
Ments Isten, hogy nekem ilyen fiam volna!
Rögtön elkergetném lelkét a pokolra! —“
Igy beszél ugyanő — s már hangosan — midőn
Vasárnapdélután a k o r e s m á b ó l kijön,
S érezvén, hogy kissé sok ment le a torkán,
Pírosló arczákkal hazatart, botorkál.

Azt hinné az ember, hogy fáj mindkét lába.
Azért megy úgy, mintha tojástanócot járna;
Vagy hogy szitkokat szór, azért lármáz... pedig
Az ennek az oka csak, hogy szörnyűkodik.
Szörnyűséget hallott ma I z s á k n á l, kinek
Szives házat sokan szokták keresni meg.
... Valakit a népség ott rútol feste le...
S ez mult nyáron volt a lopás nagy mestere,
Mikor a gulyából elveszett tíz darab...
De lépre keríték a drága madarat!
Ezt ő mind hallotta s szörnyűkődött belé,
Mert a hősítéddig még jó n a k i s m e r é,
„Hej! ha apja volnék, szolt aztán dörmögve,

Roszbab sors várna rá, mint tán az ördögére!¹⁴
S a mint övéhez hazaér, no bezzeg!
Van eszt' mit hallgatni, csak győzzék, ezeknek.
Ugyanazt tizszer is elmagyarázgatja:
Mit csinálna, ha ő volna a n n a k a p j a !
Mikor meg szemei elé akad fia
— Kiben a jóságnak eddig semmi hia —
Hévíltében felkap egy furkós dorongot
És kísérletképen úgy neki fut, ront ott,
Hogyha felesége, lánya, eselédjei
Meg nem fogják — bizony jól hátba döngeti...
Répásy János.

A szent Szűz tisztelete.

Kezdtől fogva, a jelen perczig, a szentek tiszteletét sokkal meghaladó tisztelet volt a szent Szűznek osztályrésze; — a keresztény világ, mint a Megváltó Szűz anyját, Isten kegyelmének választott edényét, mint az egek királynéját üdvözli és magasztalja. Mily nagy volt tisztelete már a kereszténység első századaiban, világosan láthatjuk, ha azon áhitatos és kegyeletes ömlengéseket olvassuk, melyekkel a legbirnevesebb egyházatyák a szent Szűzét köszönték. „Egyedül ő haladta meg, — így ir aranyszájú szent János — az eget és földet nagyságával. Mi lehetne szentebb mint ő? A próféták és apostolok, vértanúk és patriarchák, angyalok és hatalmasságok, cherubim és szera-phimok nem nagyobbak, nem szentebbek nála; a teremtmények között, a látható és láthatatlanok között, nem található nagyobb, nem felségesebb. Ő szolgálja s egyszersmind anyja Istennek. Anya és szűz. — Légy azért üdvözölve oh anya, menny, szűz, királyi szék. Te éke, diademsége s védelme egyházunknak; ne szűnjél meg éreztünk esedezni Jézusnál a te szent fiad-, a mi Urunknál, hogy általad irtalmasságot nyerjünk az ítélet nagy napján, s elnyerjük a jutalmat, melyet Isten azoknak ígért, kik őt szeretik.“

Ázsiát, hol a szent Szűz bölesője ringattatott, illeti természetesen a megtiszteltetés, hogy birtokosa legyen a szent Szűz tisztelete legelső emlékeinek. Az apostolok és tanítványok felhívására, azon helyeken, melyek a sz. Szűz életének eseményeiről tanuskodtak, a jámbor hívek, siettek templomokat s kápolnákat emelni. Fájdalom, a hagyományból az első imaházak egyetlen egyét sem ismerjük. — Nem sokára Görögön kezdé nymphái és istennőinek szobraikat lerombolni, hogy oltárait a szeplőtelen s egyedüli szent Szűz képével ékesítse fel. Ez elvitázhatatlanul kezdete a keresztény művészetnek. — Olaszországban, mely később a kereszténység fényesillaga lön, a romai császárok kegyetlen keresztény-üldözései hátráltaták a szent Szűz tiszteletét. — Csakis az éj sötétében merészkedtek az első keresztények vértanúik sírjain megtartani az isteni tiszteletet, s a szent Szűz iránti tiszteletök adóját lefizetni. — De miután nagy Konstantin a szent kereszt zászlóját a pogányság közepette felállította, mind Roma, mind a Konstantinról elnevezett város a kereszténység mellett nyilatkozott, s egész Olaszország sietett követni e példát. A következő császárok, valamint a birodalom nagyai, kiknek mesés volt gazdagságuk, az által lettek nevezetessé, hogy a sz. Szűz tiszteletére templomokat emeltek s azokat lehető legnagyobb fényvel ékesítették. Mindenütt a hegyeken és völgyekben, utakon és a folyók partjain kápolnák emelkedtek, melyek a szent Szűz tiszteletének szentelvék. A kert szép virágaival diszitett képe előtt folytonosan égő lámpa tartatott, hogy

emlékeztesse az utasokat, hogy Mária csillag, mely neki is világít, hogy az örök élet utaira vezesse. — Olaszországból Franciaországba származott át e tisztelet, hol a bálványok minden nélkül tünedezének el, de hogy a nemzeti religió a druidák vallása, melynek titkai oly hatalmas befolyást gyakoroltak a gallusokra a természet e gyermekeire, tökéletesen kiirtassék, szükség volt, hogy a frankok Némethont hódítsák meg, s a hódítás eredményei nem sokára az ismert világ minden népeire befolyást gyakoroltak. A mondottak szerint a szűz Mária tisztelete Ázsiából, mely a hagyomány szerint az emberiség bölesője jött Európába.

Hát édes hazánkról megfejeltkezzünk-e? Miután első királyunk szent István e népet és nemzetet az üdvözítő anyaszent-egyház anyai kebelére vezérlé, a pillanattól fogva óriási lépésekkel terjedt a szent Szűz tisztelete; a templomok, melyeket szent királyunk emeltetett, az oltárok, melyeket képei díszítettek, az emlékek és szobrok mind azt hirdetik, hogy a magyar nép hő tisztelője volt a bold. Szűznek, s hogy e tisztelet koronáját tegye fel szent István, e hont és nemzetet a szent Szűz védelmébe ajánlá, s épen azért ez ország Mária országának nevezetik. — Kedves dolgot véltem tehát kedvelt Néplapunk olvasóinak tenni, ha most, midőn Mária-havát köszöntjük, én a sz. Szűz ünnepeinek rövid történetét közlöm.

Mária ünnepei között első helyen áll: Mária fogantatása (Dec. 8.). Hogy Mária Istennek szűz anyja, eredendő bűn nélkül fogantatott, onnan kezdtől fogva jámbor hite volt a katholika egyháznak, mely hitét a trienti szent zsinat az által ismerte el, hogy az eredendő bűnről hozott határozományokban kinyilatkoztatja, hogy az eredendő bűnre s annak közösségére vonatkozó határozományaiiban a szeplőtelen szűz Máriát nem foglalja be, sőt inkább reá vonatkozólag IV. Sixtus pápa rendeletét megerősíti, melyben e nagyevű pápa megtiltja, hogy eretnekségről vádoltassék az, ki a szent Szűz szeplőtelen fogantatását állítja. Későbbi pápák mint V. Pius 1570., V. Pál 1616.; XV-ik Gergely 1622. és VII. Sándor 1661. megerősítik e rendelményt, s szigoruan megtiltják a szeplőtelen fogantatás ellen nyilvánosan fellépni a nélkül azonban, hogy az ellenkező véleményt kárhoyzatnák. Ott a messze multban találkozzunk már a szeplőtelenül fogantatott szent Szűz tiszteletére rendezett különféle ajtatósságokkal, ezek elseje bizonyára az, melyet a lyoni főegyház kanonokai 1140-ben rendeztek s melyet ez időben szent Bernát a szent Szűz leggyöngédebb tisztelője rosztalt, míg az egyház szent zsolozsmáiban, valamint a pápák irataikban minden oly kifejezéstől tartózkodtak, mely a szeplőtelen fogantatás tanát határozottan kimondaná. A sok szenvedések és győzelmek kö-

zött is dicsőségesen uralkodó szent atyánk IX. Piusnak tartott fel, hogy a szeplőtelen Szűz fogantatását 1854-i dec. 8-án hitczikké emelje, s ez által a kath. világ leghőbb ohaját teljesítse. Mily örömet okozott a szentszék eme határozata, fennen hirdetik ama magasztos ünnepélyek, melyeknek édes hazánkban is tanúi valánk, s melyek a szeplőtelenül fogantatott bold. Szűz tiszteletere az egész föld kerekességén megtartattak.

Szűz Mária születése, vagy kisasszony napja. Sept. 8. Minthogy Mária születése a megváltás nagy napjának hajnalánál tekinthető, ez esemény az anyaszentegyház előtt oly fontosnak látszott, hogy ünnepélyes emlékére egy külön napot rendelt. Tekintve a hitet, tekintve az erkölcsöt, vas-tag sötétség fedé akkor az egész világot; hogy a pogányokról, kik az igaz Istent nem ismerék s a bűnök ösvényén vándoroltak, ne is szóljunk, Isten választott népe a zsidók is messze tértek el az Ur törvényeitől, emberi véleményeket követték, s minden tartózkodás nélkül szegték meg Isten parancsolatit, — miattok panaszkodék az Urja próféta által: E nép ajkaival tisztel engem, szive pedig messze van tőlem. — Egy nyomorult lakocska, a tizenöt-hegyek egyikének, melyek Nazareth városkát környezék, kopár szikláiba bevágyva egyedüli szerény birtoka volt Joachim- és Annának. És e barlangban, melybe mint valamely pin-czébe csak néhány lépesón lehet bejutni, Tisri hónap első napjaiban (sept. 8.) született az, ki a mindennek Urát fogja e világra hozni. Az egyház, mely Mária születését eseménynek tekinti, melyet csak Krisztus születése halad meg nagyszerűségében, lelke örömevel kiáltja: „A te születésed Istennek szűz szent Anyja, hirdeti a világnak az örömet, mely osztályrésze leend, mert tőled született az igazak napja, mely, midőn bennünket a habozás- és örök halál éje megszállott, nekünk örök életet adott.“ Tökéletes határozottsággal nem mondhatni meg az időt, melyben Mária születése ünnepét megtartatni kezdé az anyaszentegyház. Mégis alapos biztossággal mondhatjuk, hogy az mind a latin, mind a görög egyházban 436-ra esik Kr. után. — I. Sergius pápa ez ünnepet az egész egyházra kiterjesztette; azonban még nyolczada nem volt; s ezt II. Ince a lyoni zsinaton határozta meg 1245-ben.

Reánk magyarokra nézve azért is nevezetes e nap, mert a magyar szent korona, mely a forradalom bevégeztével elásatot, épen Kisasszony napján találtatott meg, s a hely, hol a szerencsés fölfedezés történt, egy kápolnával díszített. — E szent korona, mely annyi királyaink homlokát díszesíté, szent István első királyunknak Sylveszter pápa által küldetett s ezzel az apostoli királyi czim, s azért tartja a magyar oly beesben e szent ereklyéjét.

Boldogasszony avattatása. November 21. — A szent hagyomány mondja, hogy a boldogságos Szűz is gyermekkorában felajánlatott Istennek a templomban. Jámbor szülei Joachim és Anna gyermeköket, midőn harmadik évét elérte, elhozák Isten házába, s bemutaták a főpapnak. Ez időtől a bold. szűz Mária a templomban maradt, s a többi, Istennek szentelt szűzekkel a papok és irástudók által a szent törvényekre tanítatott, s minden erényekben nevelkedett. Keleten ez ünnep már a kilenczedik században, Franciaországban 500 évvel később hozatott be. V-dik Sixtusnak pedig egy 1585-ben kelt bullája által az egész kath. egyházra kiterjesztetett.

Gyümölesoltó Boldogasszony. Martius 25. — Ez ünnep latinul, Annunciatio vagyis Boldogasszony hirdetésének, nálunk Gyümölesoltónak nevezetik a tavaszi évszaktól, a melybe esik. Mint maga az elnevezés is mutatja, jelezi azon napot, melyen Gábor angyal a szent Szűznek hirdeté, hogy a Megváltónak

anyja leend. Azon napon minden királyok királyának követe a legalázatosabb s legtisztább Szűznek hajlékába lépett, s így szóla hozzá: „Üdvözlégy malasztal teljes, az Ur van veled, áldott vagy te az asszonyok között; s látván a szent Szűznek megdöbbenését, ekképén folytatá: „Ne félj Mária, kegyelmet nyertél Istennél: ime méhedben fogsz fogadni és fiat szülni, és nevé Jézusnak hívni; ez nagy leend, és a Magasságbeli fiának fog hivatni, és neki fogja az Ur Isten az ő atyjának Dávidnak trónját adni és a Jákob házában örökké fog uralkodni, és az ő országlásának nem leend vége.“ Ily üzenetet nem várt Mária; s midőn szeméremmel azt kérdezné: „Miként fog lehetni az, miután férfit nem ismerék; az angyal így felelt: „a Szentlélek fog reád szállni, és a Magasságbelinek ereje megárnyékoz téged, s ezek hallatára felkiált az alázatos Szűz: „Ime az Urnak szolgálója, legyen nekem a te igéd szerint!“ És e nagy perczben elhagyja őt az angyal, a nagy titok valósággá válék, az Atyának örök ígéje a Szentlélek ereje által Mária szűz méhében megtestesült, az Isten emberré lett, s a názarethi alázatos Szűz az emberré lett Isten anyjává, a Megváltó igaz Isten anyjává lett. — Mikor vette kezdetét ez ünnep, tisztán meghatározni nem lehet; annyi bizonyos, hogy a római egyház már az ötödik század közepén, a spanyolhoni pedig a hetedik században megülték. — Hajdan a keleti egyház velünk tartotta e napot, ma azonban karácson előtt nyolcz nappal, vagyis decz. 18-kán üli meg azon okból, mert nagybőjtben nem szokása ünnepet tartani.

Sarlós Boldogasszony vagy: Mária látogatása. Julius 2. — A esodálatos hirdetés alkalmával, mondá Gábor angyal Máriának, hogy a Magasságbeli megkönyörült Erzsébet rokonán is, s őt a magtalant egy fiuval ajándékozta meg, kit már hatodik hónapra hord szive alatt. Meghallván ezt Mária, minden kérdés nélkül sietett, nem tekintve méltóságát, nem az ut nehézségeit, Judea hegyei közé, s hosszadalmas farsztó utazás után jutott el Hebronba Zakariás házához. Megérkeztek Erzsébet által e szavakkal üdvözöltetett: „Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölese; és honnét van nekem a szerenese, hogy az én Uram anyja hozzám jöjjön?“ és a szent Szűz boldog elragadtatásban zengé azon éneket, melyet az egyház mai napig minden veesernyéjében mond: Magasztalja az én lelke az Urat! — És e szent látogatas alapján hozá be az egyház ez ünnepet, melyet a 13-ik században szent Ferencz fiai kezdtek, 1339-ben pedig VI. Orbán pápa, valamint utóda IX. Bonifác az egész kereszténység által megtartandónak rendelték. — Szalezi sz. Ferencz Mária látogatása neve alatt egy rendet alapított. Szent szándokának kivitelére az Ur Chantal Francziskában hasznos munkatárst és hű segitőt rendelt számára, s a társulatnak, melynek tagjai magukat a látogatas testvéreinek nevezik, első főnökönje chantali szent Johanna volt, kit 1767-ben XIII. Kelemen pápa a szentek közé sorozott.

Gyertyaszentelő Boldogasszony vagy Mária tisztulása ünnepe. Febr. 2-án. — Habár a legtisztább égi jegyes, Mózes törvényének, mely által a szülőknek tiltva volt, a templom szentélyébe előbb belépni, mig nem a figyermek születésétől 40 nap el nem mulik, alávetve nem volt; mégis e törvénynek is engedelmessé Mária, s váltságdíjul elsőszülöttéért két szelid gerlét áldozott. A tisztulás e szép ünnepe nálunk Gyertyaszentelő Boldogasszonynak nevezetik az ahhoz kötött ajtatos szertartás miatt, miután manap szenteltetnek meg mindazon gyertyák, melyek az év folytán a nyilvános isteniszolgálatnál használatnak. Általános hit, hogy 496-ban Geláz pápa

hozta be ez ünnepies körmenetet, hogy a római pogányok Luperáliának, vagyis a földalatti istenek tiszteletére rendelt, s lobogó fáklák világa mellett tartott áldozatok- s körmeneteknek véget vessen. Mintán pedig ez ünnep néhány évig elhanyagoltott, a negyedik század közepén Vigilius pápa alatt újból fölélesztették, hogy a bold. Szűz közbenjárása által a dühöngő mirigy, mely Justinian császár alatt iszonyu pusztításokat vitt véghez, Konstantinápolyban megszüntessék. — Sergius pápa volt 701-ben, ki a gyertyák megszentelésére enapot választá, ekkor áldván meg azon viaszgyertyákat, melyeket a bibornokok és áldozárok között kiosztott. És e szép szertartás manapig fenmaradt; általános lett e szertartás a kilencedik században. Manap nem csak a szentséges atya, hanem minden pap srját egyházában megáldja a gyertyákat; melyek mindenekelőtt Jézust — a világ világosságát jelképezik, s arra rendelvek, hogy szent Jeromos szerint az egyház hitének s örömeinek nyilvánítására, ünnepeink díszének emelésére szolgáljanak.

Nagy Boldog Asszony vagy Mária mennybemenetele. Aug. 15. — Mária hirdetés vagy Gyümöles-oltóboldog Asszony napját azonnal követé a régi egyházban Mária mennybemenetele ünnepe, vagyis a szeplőtelen Szűz tiszta ártatlan testének mennybe fölvétele; minthogy az egyház ez ünneppel azon napot szenteli, melyen Mária földi pályáját az örök élettel felváltotta. Szent Bernát szerint ez ünnep már az apostolok idejében tartatott. 583-ban Mauricius császár megrendelé, hogy az egész Görögországban megünnepeltessék; a hetedik században élt I. Sergius pápa által ünnepélyes körmenettel és vigélylyel tartatott meg; a kilencedik században pedig a rendes ünnepek között foglalt helyet; egybekötve van vele sz. bűjtél járó vigély, és octáva vagyis szent nyolezad. — 802-ben hasonló rendeletet boesátott ki Nagy Károly Franciaországra nézve; 1534-ben Nagyboldogasszony napján tették le ünnepélyes esküjüket loyolai szent Ignác, xaveri szent Ferenc és többi társa, a Páris mellett levő Miasszonyunk (Notre-Dame) montmartrei egyházban, melynek egyik kápolnájába e szavakat írták: Ineunabulum Societatis Jesu: Jézus társaságának bölcsője. 1638-ki február 10-kén kelt nyiltparancsal meghagyja XIII. Lajos, hogy Mária mennybemenetele ünnepén szent körmenet vezetessék a Miasszonyunk párisi egyházába. A király eme fogadalmának két oka volt: első, hogy trónörököszt nyerjen, a másik, hogy saját személyét és országát Miasszonyunk pártfogásába ajánlja. A fogadalom első pontja teljesedésbe ment, mert a következő év szept. 5-én jött világra XIV. Lajos. E nagynevű király, ki születését édes atyja szent fogadalmának tulajdonítá, 1681-ki aug. 31-én kelt parancsában rendeli, hogy e körmenet Franciaország minden tartományáiban megtartassék. 1792-ben aug. 14-én egy rendelete a köztársaságnak eltiltá e körmeneteket, de I. Napoleon ismét helyreállítá, s a nap szent ünnepéhez születése s védszentje évfordulati napját is ehhez csatolja. E nap minden Mária ünnepek legfőbbike; s reánk magyarokra annál nevezetesebb, mert szent István apostoli királyunk 1038-ik évben e nap halván meg, egybegyült nagyai előtt hazánkat a b. Szűz oltalmába ajánlotta; s az időtől fogva Mária Magyarország patronája- védasszonyának nevezetik. Szent Gellért püspök után Mária, nagyasszonynak, s halála s örök diadalának ünnepe Nagybold. Asszonynak nevezetik.

(Vége következik.)

Támár Imre.

Az élet folyton gyümölesöző fája,

vagy:

keresztény emlékmondatok az év minden napjára, a szentírásból, a szentek és Isten igaz barátainak ajkairól megszívlelésül s a lélek képzésül.

V.

MÁJUS.

A boldogságos szűz Mária tisztelete.

1. Mária igaz tisztelete elválaszthatlan ugy a halálos, mint a szántsándékos boesánandó bűnök gondos kerülésétől. (Liguori sz. Álfonz.)

2. Isten anyjának igaz tisztelete együtt jár az ő követésével és a keresztény erények gyakorlásával. (Liguori sz. Álfonz.)

3. Ki Máriát szereti, az őt gyakran hja segítségül, és azon van, hogy mind ő, mint mások tiszteljék. (Liguori sz. Álfonz.)

4. Mennél jobban segítségre szorul és mennél nyomorultabb valaki, annál később őt Mária segíteni.

5. Még sohasem tapasztaltatott, oh szűz Mária! hogy a hozzád folyamodót meg nem hallgattad volna.

6. A boldogságos Szűz kezei mindig kegyelemmel és irgalommal telvék.

7. Lehetetlen, hogy az elveszszén, ki szívből Máriához fordult és nála oltalomra talált.

8. Kit a mennyek hatalmas királynéja oltalmaz, bizonyára üdvözül.

9. Lehetetlen, hogy a menny királynéjának igaz és állandó tisztelője elveszszén.

10. A szűz anya, menny királynéjának oltalmába ajáld magad!

11. Mária tiszteletét mindig nagyra becsüld, és igyekezzél arra másokat is buzdítani!

12. Kérd és tiszteld igazán Máriát, a legszentebb Szűzet és Anyát!

13. Mária, édes Anyám! tekints
Kegyesen rám, mint küzd hived,
És ha lankadok, adjon erőt
Szent, magasztos tekinteted.

14. Mária mindent kivibet, ő mindenható, nem ugyan természeténél fogva, hanem a kegyelem által.

15. A te szent szüzességed és szeplőtlen fogantatásod által szenteld meg, oh Mária, testemet és lelkeket!

16. Isten anyja! neked adom testemet és lelkeket; ovi meg a vétéktől és légy segítségemre minden kísértetben!

17. A te oltalmad és védszárnyaid alá sietek, Istennek szent szülője!

18. Szűz Mária, imádkozzál érettem most és halálom óráján!

19. Oh szelid, oh kegyes, oh édes Szűz, könyörögj érettem!

20. Mária, én reményem! szánakozzál rajtam! (Liguori sz. Álfonz.)

21. Isten anyja, kérd Jézust érettem! (Liguori sz. Álfonz.)

22. Oh Mária! segíts engem arra, hogy ezután egyedül csak a te kedves Fiadat szerethessem!

23. Oh anyám Mária! add, hogy mindig a te oltalmadat keressem! (Liguori sz. Álfonz.)

24. Oh Mária! boldog az, ki téged ismer, ki benned bizik! (Liguori sz. Álfonz.)

25. Mária tisztelete oly lánczot képez, melyen örök boldogságba juthatni. (Bold. Pelbartó.)

26. Mária a szívek elrablója, ő szépsége és jósága által rabolja el azokat. (Sz. Bernát.)

27. Minden anyai szeretet csak árnyék Mária szeretetéhez hasonlítva, melylyel mindegyikünk iránt viseltetik. (A jámbor Nierenberg atya.)

28. Mária sokkal jobban kíván bennünket kegyelmekben részesíteni, mint mi azokban részesülni.

29. Ha mi kegyelmet akarunk nyerni, keressük azt Mária által. (Sz. Bernát.)

30. Minden reményem te benned van, oh Istennek szent anyja! (Damasc. sz. János.)

31. Csak az boldog, oh Mária, kit te akarsz boldoggá tenni. (Sz. Bonaventura.)

Sellyei Béla.

Romai levél.

Roma, aprilis 21. 1866. Ma Roma városa Romulustól felépítettésének 2620 év fordulati napját egy ünnepélyes s tudományos üléssel a Campidoglio hírnevű tanásteremeiben ünnepelte meg, hol válogatott vendégek jelenlétében a hajdani pogány még azután keresztény Roma dicsősége zeneműszerek kíséretével énekeltetett meg, mire jelenkori harszai tudományos értekezésben adattak elő, melyben többi között kimondatott: hogy Roma állandó s örökös dicsőségét s hírnevét Isten után egyedül a pápának hálás elismeréssel köszöni, kik azt, a katolikus világ fővárosává tették; míg tehát Roma a pápa- király székvárosa, s kereszténység szíve lelke, addig az minden városok fölött az első, ő az egész világ dicsőségének vázlata „Urbs Roma compendium Orbis“ stb.

E napokban zarándok-utját folytatandó a Roma városából honjába visszatérő M. József e következő levelet hagyta nálam azon kéréssel: hogy azt a „Néplapban“ a magyar kath. közönséggel tudatni sziveskedném. A levél így hangzik: Jézus Krisztus méltatlan szolgája Magyarország Bács megye Bajaváros lakosa 66 éves zarándok, ki Jézus szereteteért életemet s halálomat fölajánlottam ő neki azért, hogy azon szent helyeken, melyeken üdvösségünk megalapított, én ottan napi botlásimat sirjam le, s az Isten irgalmát magamra, gyermekeimre s hozzámra könyörögjem le; e végből megjártam már egyszer Jeruzsálem, Bethlehem, Názáreth városit, ide Romába másodízben azért jöttem, hogy husvét nagy napján a pápát misézni lássam, ki a föltamadott Jézus helytartója itt e földön, s tőle áldást kapjak, s bűneim bocsánatját tulajdon szavaiból halljam. — Oh mily nagyszerű jelenet volt ez! ennek párja csak a jozafati völgyben leend, hol maga Jézus „jőjjetek“ vagy „távozzatok“ szavaira annyian várakozni fogunk. A római hét fő-templom látogatásában, melyek a mennyei szépségnek mint megannyi előcsarnoki, a szenvedő Jézus hét kínos utjára sirva emlékeztem vissza, t. i. az utolsó vacsorai teremből a gethsemani kertbe, innét megkötözve Annas, Kaifás Pilatus, Herodeshez, s ettől vissza Pilatushoz, s végre föl a Golgotára, mikor hurczoltatott éretünk bűnösökért. Áldottaam Istennek nagy nevét azon a helyeken, különösen a Kolosseum nagy terén, hol annyi ezer vértanu Jézusért vérént ontotta, kértem is a drága Jézust, hogy csak e hitben valamennyien állhatatosak lehessünk, melynek igaz voltáért annyian meghalni készek voltak. — Láttam jelesen april 12-kén szentséges Atyánk tiszteletére rendezett egész Roma városának tündéri szépséggel való kivilágítását, mely

oly fényvel, ügyességgel, renddel hajtattott végre, hogy valamennyien magunkat egy tulvilági tündér-országban lenni képzeltek. Valóban dicséretükre szól a romaiaknak az ily tüntetés! de szükséges is jelen napjainkban, hogy a romaiaik a forradalmi világgal tudassák, hogy ők szívből örvendeznek e napon, melyen 1850. évben Gajetából szerencsésen tért vissza Romába IX. Pius szeretett főjedelmök, meg hogy az 1855. évben e napon a szent Ágnes temploma melletti zárda egyik része lerokadásában szerencsésen megmenekült minden bajtól. Estve maga ő szentsége sz. Ágnes templomából a Vatikán felé visszatérve e nagyszerű tündéri kivilágítást megszemlélni méltóztatott. Ekkor, oh ekkor hallottam, mily lelkesedéssel üdvözölték őt valamennyien kiáltván tisztelettel: Viva Pio nono Papa, e Re! (Éljen IX. Pius, pápa és király.) Végre én, szegény zarándok voltam a pápa ékes palotájában, hol ő szentsége megszólított: Tajes d'Ausztria? én pedig olaszul: „Ungherese“ feleltem, s ekkor felém nyujtva áldó kezét, azt megcsókolni szerencsés voltam, meg az ujján levő püspöki gyűrűjét, emlékül hálásan fogadva egy kis érmet. Oh mily boldognak érzém magamat e pillanatban, Istenem a megmondhatója. Áldassék mind ezekért az Ur Isten szent neve mind örökké! — M. József.

Évnyegyedes tudósítvány a pesti oltáregyletről.

Folyó évi február 6-tól május 6-ig.

A buzgalom az egylettagok közt ott, a honnan rendes tudósításokat nyerünk, élénk; kár, hogy egy-két helyről minden kérésünk és sürgetésünk dacára sem értesítettünk az ügy állásáról. Ha az illetők akármilyen okból tán nem vezethetik többé az illető főkegyeletet, vagy ha ez talán egészen megszűnt, úgy sziveskedjenek ezt legalább bejelenteni, ellenkező esetben nem marad egyéb hátra, mint hogy magunknak erről az illető egyházmegyei hivatalnál vagy a nyilvánosság útján szerezzünk kellő tudomást.

E hó 13-án déli 12 órakor nyitattik meg a kiállítási terem (s piaristák iskolaházának 1. emeletén), mely ettől kezdve május 21-ig azaz pünkösd hétfőig naponként reggeli 7 óratól esti 7-ig lesz nyitva. A közszemlére kitett tárgyak világosan mutatják, miként iparkodik az egylet földadata második pontjának megfelelni, t. i. a szegény templomok fölségeléséről gondoskodni. Ez alkalommal ismételtük már többször nyilvánított kérésünket, hogy az illetők ne ilyenkor folyamodjanak, hanem legalább 6 hóval a kiállítás előtt, mely rendesen pünkösd előtti vasárnappal kezdődik, s hogy a karácsony után benyújtott kérvények ritkán vétethetnek kellőleg tekintetbe.

Édes kötelességünknek ismerjük, ez uttal közhírré tenni, hogy Farkas Imre, Istenben boldogult székes-fehérvári püspök ő nagyméltósága, mint egyletünk imádkozó tagja és nagylelkű pártfogója végrendeletileg is megemlékezett róla, neki 500 frtot hagyományozván oly módon, hogy ezen összeg tíz év alatt 50 frtonként szolgáltatassék át az egyletnek. Imádkozunk lelki nyugalmáért!

Az egylet javára ez évnyegyedben ismét több mélyen tisztelt áldozár által elvállalt intenciókért, valamint a tagok, részvevők és jötevőkől begyűlt szeretetadományokért köteles legmélyebb hálaköszönetünket nyilvánítván, az egylet szent ügyét továbbra is Isten oltalmába és a jó katolikusok pártolásába ajánljuk.

Pesten begyűlt 79 frt 17 kr., 2 miseruhára s 8 oltárvánkosra himzés, többnemű csipke s kelme, Budán 22 frt 28 kr. s himzés 2 oltárvánkosra, Ó-Budán 1 frt 70 kr., Esztergamban

40 frt 80 kr., Soroksáron 10 frt., Székesfehérvárott 50 frt., Vácson 7 frt., Csikvárott 12 frt 50 kr., Kassán 3 frt., Nóténesen 16 frt., Temesvárott 1 frt., Tápió-Süllben 5 frt., Lovasberényben 20 frt 36 kr., Malaczkán 10 frt., Dányban 12 frt 10 kr., Rako-
vizion 12 frt., Szarvason 10 frt., Mieskén 3 frt., Egerben 21 frt.
s 1 birodalmi tallér, Jász-Jákóhalmán 38 frt., Jász-Árokszállá-
son 32 frt., Jász-Berényben 38 frt 48 kr., Jász-Dósán 13 frt.,
Tisza-Püspökin 9 frt 42 kr., Tisza-Szajolban 3 frt 60 kr. Tisza-
Dadán 2 frt., Hevesen 8 frt., Felső-Nánán 3 frt 48 kr., Sajó-Né-
methin s Királydon 10 frt., Szőládon 2 frt., Csongrádon 31 frt.,
Sáros-Patakon s Károlyfalván 14 frt., Boldogfán 2 frt., Kolonon
4 frt., Beeczkón 12 frt., Bossácán 6 frt., Szentesen 27 frt., Csurgó-
n 2 frt., Jenőn 5 frt., Mérken 4 frt., Jász-Ápáthin 40 frt., Ros-
nyón 18 frt 60 kr., Nyitra-Vicsápon 1 frt., Gyöngyösön himzés
5 miserubára s 2 oltárvánkosra.

A szeretetadományok ezen közlését, mely évnegyedenként
történik, nyugtakép kérjük vétetni.

Máriahavi nefelejesek.

(Mily hathatós a lorettói letenye imádko-
zása!) Silveria Consalvus jézustársasági hitküldéri minőség-
ben Aethiopia felé hajózott egykor. Már hosszabb ideig bolyon-
gott a hajó a tengeren és szárazföldet mégsem láthattak. A bold.
Szűzet hön tisztelő pap fölszólítja a hajólegénységet és az utaso-
kat, mondanák vele együtt a boldogságos Szűz lorettói letenyéjét.
Térdre hullva, a hajó földézetén buzgó áhitatba merülve rebeg-
ték ajkaik az imafohászokat, és ime épen gyertyaszentelő bold.
Asszony ünnepe pillantották meg Mozambique partjait, —
míg végre pár órai hajózás után kikötte szerencsésen partra
szállottak s hálát adtak Istennek, ki a b. Szűz hatalmas esede-
zése folytán őket a biztos veszélyből kiszabadította.

Ime mily szép siker koronázta a b. Szűz esedezésére ama
hajósok buzgalmát a Mária-tiszteletben s különösen a lorettói
letenye imádkozásában!

Apaticzky Zsigmond.

Miujság?

(Ujabb adakozások a Szent-István-társulati
házra.) A bíbornok-primás ő eminentiája a megszavazott 4000
frtból 2000 frtot, nm. Girk György pécsi püspök 1000 frtot,
ngos Bublá Károly esztergami kanonok és főesperes 500 frtos
földtehermentesítési kötvényt, ngos Pauer János apát és szé-
kesfehérvári kanonok 100 frtot küldeni méltóztattak. Mely ke-
gyes adományokért fogadják a társulat legmélyebb háláját!

(A májusi ájtatosság Pesten) ez idén is az an-
gol-kissasszonyok templomában — szokott módon — megtartatik.

(Katholikus és protestáns éhenhalók, s még
valami). T. olvasóközönségünknek van tudomása a nagy in-
ségről, mely a Bukovinában lakó magyar testvéreket sújtja. —
Soha sem kérdeztük, nem kutattuk, katolikusok vagy protes-
tánsok-e azon bukovinai magyarok, kik az éhenhalással küzdenek,
hanem a befolyt adományokat — legközelebb 50 frtot a kalos-
esai káptalantól — az adományozók szándéka szerint oly kijé-
lentéssel küldöttük el, hogy azok közt osztassanak ki, kiket az
inség leginkább sújt; s biztos tudomásunk van, hogy a legna-
gyobb részt kath. papok által beküldött adományokból az ottani
protestáns atyafiaknak is jutott. S ez rendén volt. Azonban a
Politikai Ujdonságokban előáll „Bíró Mózes hely. hitv. lelkész
és esperes“ s vele egy „bíró“, egy „kürátor“ s egy „presbyter“
s felfűdözik a magyar haza színe előtt, hogy a bukovinai pro-
testáns magyarok bő segélyt kaptak, ugy hogy abból a
katolikusokat is részesítették, hanem hát a katolikus
magyarok azok, kik a „szó legszomorubb és legvalódiabb értel-
mében éhen halnak“, mert a gazdag magyar papok nem
segítik. Azt nem tudjuk, Bíró Mózes kátéja szerint, ha valakit
az éhenhaltól meg kell menteni, megkérdendő-e, ha vajjon
protestáns-e vagy katolikus? Azt sem hiszszük, hogy a ma-
gyar hazafiak csak protestáns inségeseknek akartak vol-
na segélyt küldeni; de hogy a Politikai Ujdonságok
és Fővárosi Lapok, hol Bíró Mózes sorait helyesb ész-
revételek mellett közöltetnek, s mely lapok, a mennyire
tudjuk, oly annyira irtózní látszanak minden felekeze-
tességtől, mégis helyeslik azt, hogy a bukovinai protestáns
magyarok az éhenhaló szája elé tartva a mentő falatot, tökéle-
sen mint az evangéliumi farizeus, előbb azt kérdik: protestáns
vagy-e atyámfia vagy katolikus? — ez valóban szomorú vilá-
got vet némely lapjaink írói lelkismeretességére. Még ők kere-
kednek fölül, s Bíró Mózessel szemére lobbantják a „gazdag
kath. főpapságnak“ és „azon számos hirlapnak, melyek szer-

kesztői annyira ki szokták ezérezni kath. irányukat (midőn
ön érdekeikről van szó)“, hogy miért nem segít jobban
a bukovinai inséges magyarokat. Inséggel küzdő véreinken se-
gíteni nem csak vallási, hanem egyszerűen hazafiai köte-
lesség. Tենnének a világi hazafiak is annyit, a mennyit az egy-
háziak tettek, bizonyára ritkulnának a bukovinai magyarok közt
az éhenhalási esetek — Végre Bíró Mózes predikátor ur által a
Pol. Ujd.-ban és Fővárosi Lapokban a Szent-István- és
Szent-László-Társulatoknak is kijut. Lapvezetőktől, kik társula-
tokról véleményt akarnak mondani, el lehetne várni, hogy azok-
nak körét ismerjék. A Szent-István-Társulattól, mint tisztán
irodalmi társulattól, ha még oly „nagy összegekkel rendelke-
nek“ is, azt kívánni, hogy inségeseknek pénzt küldjön,
épen annyit, mint követelni az Akademiától vagy Kisfaludy-tár-
saságtól, hogy ma a csallóköziieknek, holnap a bukovinaiaknak,
majd ismét máshová, hol inség mutatkozik, segélyt küldjön. A
Sz.-István-Társulat könyveket küld a bukovinai magyar iskolák-
nak, s minden községnek külön egyegy magyar lapot; alapsza-
bályain tul nem mehet; a Szent-László-Társulat, melynek alap-
szabályai szerint kitézött célja: iskolákat, templomokat és a
szentatyát segélyezni, a bukovinaiaknak Magyarországon ne-
veltet magyar tanítókat, Bukurestben fizet magyar
tanító; de kiszabott köréből ki nem léphet, ha a felosztás
vészélyének magát kitenni nem akarja. Vannak az említett tár-
sulatoknál sokkal pénzebb egyletek, melyeknek jótékonyági
köre ninesen annyira megszorítva, s legfőkébb a részvényeseknek
kisebb osztalékkal kellene megelégedniök, miért nem fordulnak a
Pol. Ujd. és Fővárosi Lapok azokhoz? Végre is hajlan-
dó az ember hinni, hogy a Pol. Ujd. és Fővárosi Lapok szer-
kesztőseit nem is annyira humanizmus, mint inkább a ka-
tholikusok elleni szűkkeblű elfogultság vagy
talán ennél is több emelte oly könnyeden bele Bíró Mózes uram-
nak otromba nyomaiba.

(Küthen ujabb költeményei.) A olvasóközönsé-
get Küthen legujabb költeményei bizonyosan érdekelni fog-
ják. E költemények egy jókora díszes kiállítású kötetben fog-
laltak helyet, és gróf Keglevich Béláné, szül. gr. Bat-
tyányi Ilona urhölgynek ajánlvák. A mű szerző sajátja és
kapható Khór és Wein könyvnyomdájában, Dorottya-utca 14.
sz. a. — Ára 1 frt 50 kr.

Adakozások.

Őszentségének 1 cs. aranyat Péterfillér gyanánt [küld egy áldo-
zár Varasdról.

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (borz-utca 3. sz.). — Felelős szerkesztő: **Füsty Tamás**.

Nyomatott Pesten, 1866. Emich Gusztáv magyar akadémiai nyomdásznál (Barátok tere (7. sz.))